

MEĐUNARODNI SAVEZ ZA SJEĆANJE NA HOLOKAUST (IHRA)

Prepoznavanje i suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu
PREPORUKE DONOSITELJIMA POLITIKA I ODLUKA

Prvo izdanje objavio je 2021. godine Međunarodni savez za sjećanje na holokaust – IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance)

© 2021., IHRA

Ova publikacija izdana je uz financijsku potporu Saveznog ministarstva vanjskih poslova u Berlinu.

Stavovi, mišljenja i stajališta izraženi u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove država članica IHRA-e.

Sva prava pridržana. Sadržaj ove publikacije može se slobodno koristiti i kopirati u obrazovne i druge nekomercijalne svrhe pod uvjetom da se pri svakom takvom reproduciranju IHRA navede kao izvorni autor.

„Nitko nema pravo poricati ili umanjivati najgori zločin počinjen u povijesti čovječanstva – holokaust. Cilj Globalne radne skupine za suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu je suprotstaviti se opasnim lažima i izvrtanju činjenica o holokaustu. Moramo učiti iz svoje prošlosti. To dugujemo svakoj žrtvi i svakom preživjelom. Znamo kamo mržnja i govor mržnje mogu odvesti ako previše ljudi slegne ramenima i skrene pogled. Zadaća je svih nas da branimo demokraciju.”

Heiko Maas, 2020.

„Sjećanje ima vlastiti jezik, vlastitu teksturu, vlastitu tajnu melodiju, vlastitu arheologiju i vlastita ograničenja; i ono može biti ranjeno, ukradeno i osramočeno; ali na nama je da ga spasimo da ne postane jeftino, banalno i sterilno. Sjećanje znači pridavanje etičke dimenzije svim pothvatima i težnjama.”

Elie Wiesel, 2003.

Doprinosi

Izdavanje ove publikacije ne bi bilo moguće bez neprocjenjivog doprinosa Juliane Wetzel (Centar za istraživanje antisemitizma, Njemačka, buduća predsjednica Odbora za antisemitizam i poricanje holokausta) i Roberta Williama (Memorijalni muzej holokausta u Sjedinjenim Američkim Državama, SAD, predsjednik Odbora za antisemitizam i poricanje holokausta).

Ova je publikacija nastala uz pomoć stručnjaka i delegata iz mnogih država članica IHRA-e, kao i predstavnika Stalnih međunarodnih partnerskih organizacija pri IHRA-i.

Posebno zahvaljujemo na podršci Brigitti Bailer (Dokumentacijski centar austrijskog pokreta otpora, Austrija), Jurmeti Huitema-de Waal (Zaklada Anne Frank, Nizozemska), Robertu Rozettu (Međunarodni institut za izučavanje holokausta, Yad Vashem, Izrael), Kamilēi Rupeikaitė-Mariniuk (Državni židovski muzej Vilna Gaon, Litva), Andreji Szőnyi (Zaklada za šou Instituta za vizualnu povijest i edukaciju, Mađarska), Christianu Weeju (Falstad centar, Norveška) i Marku Weitzmanu (Centar Simon Wiesenthal, SAD).

Sadržaj ove publikacije nastao je kroz niz stručnih radionica, a osobito zahvaljujemo za sudjelovanje i doprinos Johanni Barasz (DILCRAH – Međuministarska delegacija za borbu protiv rasizma, antisemitizma i mržnje protiv LGBT osoba, Francuska), Ildikó Barna (Sveučilište Eötvös Loránd, Mađarska), Zaneti Battinou (Grčki židovski muzej, Grčka), Werneru Dreieru (erinnern.at, Austrija), Karelju Fracapaneu (UNESCO – Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu), Evi Fried (Forum žive povijesti, Švedska), Danielu Gersonu (Institut za židovske studije, Sveučilište u Bernu, Švicarska), Annemiek Gringold-Martinot (Nacionalni memorijal holokausta Hollandsche Schouwburg, Nizozemska), Andrewu Hollingeru (Memorijalni muzej holokausta u Sjedinjenim Američkim Državama, SAD), Jane Jacobs (Yad Vashem, Izrael), Viktoru Kundráku (OSCE – Organizacija za europsku sigurnost i suradnju / ODIHR – Ured za demokratske institucije i ljudska prava), Thomasu Lutzu (Zaklada „Topografija terora“, Njemačka), Alexu Mawsu

(AJR – Udruga židovskih izbjeglica, Ujedinjena Kraljevina), Anni Miškovoj (Muzej romske kulture, Češka Republika), Henriju Nickelsu (Agencija Europske unije za temeljna prava, Austrija), Zuzani Pavlovskoj (Židovski muzej u Pragu, Češka Republika), Tracey Petersen (Ujedinjeni narodi, Program obrazovanja o holokaustu), Iris Rosenberg (Yad Vashem, Izrael), Ottu Rühlju (Gimnazija Helsingør, Danska), Leonu Saltielu (Svjetski židovski kongres), Pawełu Sawickom (Državni muzej Auschwitz-Birkenau, Poljska), Robin Sclafani (CEJI – Židovski doprinos inkluzivnoj Europi, Belgija), Simonetti Della Seta (Nacionalni muzej talijanskog židovstva i šoe, Italija), Tomi Shekerdjievu (OSCE -- Organizacija za europsku sigurnost i suradnju / ODIHR -- Ured za demokratske institucije i ljudska prava), Mišku Stanišiću (Terraforming, Srbija), Ireni Šumi (Sveučilište u Ljubljani, Slovenija), Elisabethi Ungureanu (Nacionalni institut za istraživanje holokausta Elie Wiesel, Rumunjska), Mikeu Whineu (Zaklada za sigurnost zajednice, Ujedinjena Kraljevina) i Gadiju Luzzattu Vogheri (Zaklada židovski suvremeni dokumentacijski centar, Milano).

Za uređivanje ove publikacije zahvaljujemo osobito Tobyju Axelrodu.

Također najljepše zahvaljujemo predstavnicima UNESCO-a, a osobito Karelu Fracapaneu, za njihov doprinos izradi i recenziji ove publikacije.

Za davanje smjernica prilikom izrade publikacije odgovorni su članovi Savjetodavnog odbora: Robert Williams (Memorijalni muzej holokausta u Sjedinjenim Američkim Državama, SAD, predsjednik Odbora za antisemitizam i poricanje holokausta), Juliane Wetzel (Centar za istraživanje antisemitizma, Njemačka, buduća predsjednica Odbora za antisemitizam i poricanje holokausta), Michael Baier (voditelj austrijske delegacije u IHRA-i), Karina Häuslmeier (voditeljica njemačke delegacije u IHRA-i), Lennart Aldick (zamjenik glavne tajnice IHRA-e) i Kathrin Meyer (glavna tajnica IHRA-e).

Koordinatorica projekta je Julana Bredtmann (rukovoditeljica programa, Stalni ured IHRA-e).

Sadržaj

PREDGOVOR HEIKA MAASA

PREDGOVOR JULIANE WETZEL I ROBERTA WILLIAMS

O IHRA-i

UVOD

1. Zašto trebamo suzbijati iskrivljavanje istine o holokaustu?
2. Što je iskrivljavanje istine o holokaustu?
3. Reagiranje na iskrivljavanje istine o holokaustu
4. Što mogu učiniti donositelji politika?

I. PREPOZNAVANJE I PRAĆENJE ISKRIVLJAVANJA ISTINE O HOLOKAUSTU

1. Smjernice za praćenje: prepoznavanje iskrivljavanja istine
2. Transparentne metodologije: usredotočivanje na iskrivljavanje

3. Domaća i međunarodna suradnja: pristup bez granica

II. OSPOSOBLJAVANJE ZA HVATANJE U KOŠTAC S ISKRIVLJAVANJEM ISTINE

1. Održivo financiranje osposobljavanja: ostati vodeći
2. Što podučavati: ABeCeda iskrivljavanja istine
3. Koga obuhvatiti: predvodnici javnog mnijenja i mentori

III. JAČANJE INSTITUCIJA KOJE SE BAVE HOLOKAUSTOM: ZAŠTITA I OČUVANJE POVIJESNIH ZAPISA

1. Osigurati održivu potporu: podrška institucijama koje brane povijest
2. Pronalaženje okvira za organizirane grupne posjete i susrete: priprema i naknadna razmjena dojmova
3. Profesionalni razvoj: pružanje podrške i uputa vodičima
4. Jačanje međunarodne suradnje: iskrivljavanje istine ne poznaje granice

IV. PREPOZNAVANJE ISKRIVLJAVANJA ISTINE NA INTERNETU I REAGIRANJE NA TO ISKRIVLJAVANJE

V. DODATNI IZVORI INFORMACIJA

IHRA-ine POVELJE I RADNE DEFINICIJE

Stockholmska deklaracija

Ministarska deklaracije IHRA-e iz 2020.

Radna definicija poricanja i iskrivljavanja istine o holokaustu

Radna definicija antisemitizma

Radna definicija antiromskog rasizma i diskriminacije

Međunarodna povelja memorijalnih muzeja

PREDGOVOR

Nakon više od 75 godina od završetka Drugog svjetskog rata, područje obrazovanja o holokaustu, sjećanja na holokaust i istraživanja o holokaustu trenutačno je na kritičnoj prekretnici. Kako generacija preživjelih iz holokausta nažalost nestaje, imamo još veću dužnost očuvati uspomenu kako bismo osigurali da istina o holokaustu ostane čvrsto svjedočanstvo za buduće generacije. Naša je odgovornost suzbijati iskrivljavanje te istine.

Iskrivljavanje istine o holokaustu narušava naše razumijevanje povijesne istine. Ono je trajni problem kojemu pogoduje općeniti nedostatak osviještenosti, problem koji se ne zaustavlja na državnim granicama niti postoji samo u zemljama izravno pogođenima holokaustom. U svakom slučaju nužno je da suprotstaviti mu se u potpunosti jer se njime podrivaju temeljne vrijednosti našeg multilateralnog poretka izgrađenog nakon Drugog svjetskog rata.

S tim na umu, njemačko predsjedanje Međunarodnim savezom za sjećanje na holokaust (IHRA) osnovalo je Globalnu radnu skupinu za suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu. Od svog osnutka Globalna radna skupina prepoznala je da je suradnja, kako među vladama, tako i sa stručnjacima, civilnim društvom i međunarodnim organizacijama, presudna za suočavanje s ovim fenomenom. U svrhu postizanja tog cilja Globalna radna skupina oslanjala se na međunarodni i suradnički duh IHRA-e.

Ove su preporuke rezultat plodonosne razmjene mišljenja koja je proizišla iz ovog foruma. One su usmjerene na definiranje iskrivljanja istine o holokaustu, preporučivanje postupaka za prepoznavanje i praćenje iskrivljanja istine i ojačavanje institucija te suočavanje s pitanjem iskrivljanja istine u društvenim medijima. Želio bih zahvaliti svima uključenim stručnjacima i delegatima na njihovoj strasti, predanosti i stručnosti, koje su ovaj projekt omogućile. Dodatni dokaz postojanja toga duha je i naša suradnja s UNESCO-om, koji nam je bio partner u izdavanju ove publikacije.

Brojne institucije u državama članicama IHRA-e i drugim zemljama već neumorno rade na održavanju istinite povijesti holokausta te suzbijanju poricanja i tendencija iskrivljanja istine u svojim zajednicama. S tom istom neumornom predanošću vlade, donositelji politika i odluka moraju se sada suočiti s problemom iskrivljanja istine o holokaustu, uključujući cijelo društvo u taj proces. Obvezama iznesenim u Ministarskoj deklaraciji IHRA-e iz 2020. članice IHRA-e prihvatile su svoju odgovornost da njihove vlade surađuju na suzbijanju iskrivljanja istine o holokaustu, ističući štetu koju ono čini temeljnim demokratskim načelima. Preporuke o prepoznavanju i suzbijanju iskrivljanja istine o holokaustu pružaju koristan doprinos tim nastojanjima. Želio bih da se ove Preporuke naširoko dijele i rabe.

/vlastoručni potpis/

Heiko Maas

Savezni ministar vanjskih poslova

Njemačka

PREDGOVOR

Razni pokušaji iskrivljavanja stvarnosti holokausta u velikoj su mjeri započeli istovremeno kad su nacistička Njemačka i njezini kolaboracionisti provodili genocid nad europskim i sjevernoafričkim Židovima.

Nakon 1945. iskrivljavanje istine o holokaustu, kao takvo, nije bilo predmet velikih rasprava. Naprotiv, tek nekoliko zadnjih desetljeća jednom se povezanom fenomenu, poricanju holokausta, pridaje znatna pozornost. Opasnosti izravnog poricanja holokausta potakle su donositelje politika, znanstvenike i obrazovne djelatnike da razrade niz odgovora koji uključuju zakonodavne napore, povećani obrazovni obuhvat te podršku i potporu muzejima i memorijalnim centrima koji educiraju o holokaustu te održavaju sjećanje na njega i na ostale stravične zločine povezane s njim. Ti su napori doveli do znatnog napretka, ali izazovi su još uvijek prisutni.

Iako je poricanje i dalje veliki problem, iskrivljavanje istine o holokaustu na mnoge je načine postalo još pogubnija prijetnja. Iskrivljavanje istine o holokaustu, u konačnici, ne mora obvezno navoditi na to da se holokaust nije dogodio. Na najjednostavnijoj razini, iskrivljavanjem istine krivo se prikazuje i holokaust i njegov značaj. Međutim, iskrivljavanje istine mnogo je složenije od toga. Kao što je izneseno u ovim smjernicama, ono se može pojaviti u mnogobrojnim oblicima, uključujući neke koji na prvi pogled mogu djelovati bezazleno. Iskrivljavanje istine je i zajednički međunarodni izazov, jer ono prelazi granice kultura i naroda. Ovaj je fenomen sve izraženiji zbog pojave postčinjeničnih politika i širenja mržnje na internetu.

Motive koji stoje iza iskrivljavanja istine o holokaustu iznimno je teško utvrditi. Pojavljuje li se iskrivljavanje istine zbog cinizma ili mržnje ili pak zbog nepoznavanja činjenica ili

osjetljive prirode holokausta? Bez obzira na motiv, iznalaženje izgovora ili pokazivanje razumijevanja za iskrivljavanje istine podriva naše razumijevanje i poštovanje holokausta te vrijeda sjećanje žrtava i preživjelih iz holokausta.

Ovaj dokument je velik iskorak u oblikovanju međunarodnih odgovora na izazove koje iskrivljavanje istine o holokaustu predstavlja. Poput rada Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust (IHRA), i ove smjernice i Globalna radna skupina protiv iskrivljavanja istine o holokaustu proizlaze iz dijaloga i suradnje između različitih međunarodnih skupina stručnjaka o toj temi, partnerskih organizacija IHRA-e i donositelja odluka. Radna skupina ne bi bila moguća bez podrške Savezne Republike Njemačke i njezinog predsjedanja IHRA-om. Šire obrazovanje o holokaustu, sjećanje na holokaust i istraživanja holokausta omogućeni su dobrim dijelom zahvaljujući Njemačkoj i njezinoj neumornoj potpori stalnom traženju rješenja da se održi iskrena posvećenost holokaustu kao povijesnoj temi koja je i danas prisutna. U konačnici, ove smjernice proizlaze iz rada koji je započeo prije više generacija, kada su preživjeli iz holokausta podijelili svoja osobna iskustva sa svijetom. Naša je dužnost čuvati sjećanje žrtava i preživjelih. Zbog njih moramo nastaviti odbijati sve pokušaje uništenja, zaborava ili iskrivljavanja prošlosti.

Dr. Robert Williams (SAD)

Dr. Juliane Wetzel (Njemačka)

Sadašnji predsjednik i sljedeća predsjednica
IHRA-in Odbor za antisemitizam i iskrivljavanje istine o holokaustu

„Sve države članice IHRA-e predane su tome da „budu vodeće u ulaganju napora za poticanje obrazovanja, sjećanja i istraživanja kako po pitanju holokausta, tako i genocida nad Romima kako bi se suzbio utjecaj iskrivljavanja povijesti, govora mržnje i poticanja na nasilje i mržnju.”

Članak 8. Ministarske deklaracije IHRA-e iz 2020.

O IHRA-i

Zbivanja tijekom holokausta ostavila su ožiljke na čovječanstvu i danas se naš svijet još suočava s njihovom ostavštinom. Međunarodni savez za sjećanje na holokaust (IHRA) identificira najkritičnija pitanja koja su se nakon holokausta pojavila u cijelom svijetu, stavljajući ih u središte pozornosti kako bi od toga imali koristi stručnjaci i donositelji odluka, te promičući praktična djelovanja za njihovo rješavanje.

IHRA prikuplja podatke iz brojnih disciplina i zemljopisnih regija i osigurava to da iza njezinih preporuka stoji istraživanje, da se temelje na dobroj praksi i da komunikacija o njima bude učinkovita.

Kao dio svoje strategije stručnjaci i politički predstavnici IHRA-e usmjeravaju svoje napore na suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu i očuvanje povijesnih činjenica. To je omogućeno razvojem angažiranih mreža, razmjenom dobrih praksi i osiguravanjem da te prakse postanu vidljive i pristupačne donositeljima odluka. Na taj način IHRA osigurava osjetljivo pamćenje povijesti s ciljem informiranja današnjih donositelja odluka.

Svaka zemlja ima svoj poseban odnos s prošlošću. Bez obzira na to, mnoge zemlje se suočavaju sa zajedničkim izazovima u poduzimanju napora kako bi unaprijedile obrazovanje o holokaustu, istraživanje holokausta i sjećanje na nj. IHRA pruža kritičan forum za svoje države članice preko kojeg mogu komunicirati o svojim specifičnim nacionalnim iskustvima i surađivati s drugim članicama na razvoju međunarodnih dobrih praksi koje su istovremeno osjetljive na nacionalne kontekste.

U sklopu IHRA-e više od 300 stručnjaka i donositelja politika iz više od 40 zemalja zajednički raspravljaju i unaprjeđuju pitanja u vezi s holokaustom, a koja su od velike važnosti za suvremenu politiku. Delegati u IHRA-i uključuju mnoge svjetske vodeće stručnjake za holokaust. Na čelu svake nacionalne delegacije u IHRA-i nalazi se viši vladin predstavnik, često iz ministarstva vanjskih poslova, ministarstva obrazovanja ili ministarstva kulture. Ova suradnja rezultirala je nizom materijala, uključujući preporuke o praksi, [obrazovne materijale](#), [radne definicije i povelju](#), te [istraživačke publikacije](#).

Uvod

- 1. Zašto bismo trebali suzbijati iskrivljavanje istine o holokaustu?**
- 2. Što je iskrivljavanje istine o holokaustu?**
- 3. Reagiranje na iskrivljavanje istine o holokaustu**
- 4. Što mogu učiniti donositelji politika?**

1

Zašto bismo trebali suzbijati iskrivljavanje istine o holokaustu?

Iskrivljavanje istine o holokaustu iznimna je prijetnja sjećanju na holokaust i njegovanju svijeta bez genocida.

Spominjanje holokausta u kojem se neispravno prikazuje i iskrivljuje njegova povijest i značaj uvreda je kako sjećanjima tako i iskustvima žrtava i preživjelih. Iskrivljavanje istine o holokaustu umanjuje naše razumijevanje ove povijesti i hrani teorije urote, opasne oblike nacionalizma, poricanje holokausta i antisemitizam.

Kako su prisegle na obranu načela Stockholmske deklaracije, države članice IHRA-e prednjače u razvoju te podršci koju u tom smislu pružaju istraživanju holokausta, obrazovanju o holokaustu i komemoriranju holokausta. Kroz te napore IHRA je postala sve zabrinutija u pogledu načina na koje se zlorabom holokausta i njegove ostavštine podriva povijest i ugrožava društvena, politička i kulturna koegzistencija.

Tijekom zadnjeg desetljeća iskrivljavanje istine o holokaustu pojačalo se. Ono se manifestira na brojne načine koji imaju negativan utjecaj na napore na suočavanju s mržnjom i prijeti dugoročnoj održivosti relevantnosti holokausta kao predmeta zajedničkog promišljanja. Stoga je ključno da države članice IHRA-e podižu svijest o iskrivljavanju istine i iznalaze nove, bolje načine kako ga otkrivati i na njega reagirati.

Donositelji politika i vladini dužnosnici u zajednici IHRA-e ključni su partneri u ovom poduhvatu. Razumijevanje svakog suptilnog oblika iskrivljavanja istine, kako eksplicitnog tako onog manje jasnog, može za donošenje politika biti informativno i ojačati ga na više razina, od kulturne i obrazovne do pravne. Međutim, to nije samo odgovornost vladâ i donositeljâ politika. Postoji neodgodiva potreba za povećavanje osviještenosti u medijima, društvenim medijima, kod partnera civilnog društva i tijela za provedbu zakona na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini, te da svi oni osnaže svoje odgovore na ovaj problem koji je u porastu.

Ove smjernice i preporuke odražavaju misiju IHRA-e da potiče obrazovanje o holokaustu, sjećanje na holokaust te njegovo istraživanje. Kako bi izvršile ovu misiju, države članice IHRA-e podržavaju međunarodne napore u borbi protiv poricanja holokausta i protiv antisemitizma.

IHRA predstavlja ove preporuke kao prvi korak prema reagiranju na iskrivljavanje istine o holokaustu i jačanju svijesti o njemu.

2

Što je iskrivljavanje istine o holokaustu?

Poricanjem holokausta nastoji se izbrisati povijest holokausta kako bi se dao legitimitet nacizmu i antisemitizmu. **Iskrivljavanje istine o holokaustu teže je razumjeti i otkriti.**

Iskrivljavanjem istine o holokaustu neki aspekti holokausta priznaju se kao stvarni. Bez obzira na sve, pronalaze se izgovori, važnost holokausta se umanjuje ili krivo prikazuje na različite načine i putem različitih medija.

U svojoj radnoj definiciji poricanja i iskrivljavanja istine o holokaustu iz 2013. IHRA je prvi put prepoznala sljedeće oblike iskrivljavanja istine o holokaustu:

Namjerni pokušaji opravdavanja ili umanjivanja utjecaja holokausta ili njegovih glavnih elemenata, uključujući kolaboracioniste i saveznike nacističke Njemačke.

Na primjer, tvrdnja da za povijest nekog naroda holokaust nije relevantan jer ga je provela nacistička Njemačka može biti oblik iskrivljavanja istine zato što takva argumentacija a) ne uzima u obzir uloge koje su lokalni kolaboracionisti ili članovi Osovine imali u zločinima holokausta i b) upućuje na to da ostavština holokausta nije utjecala na poslijeratne međunarodne norme i institucije.

Grubo umanjivanje broja žrtava holokausta protivno pouzdanim izvorima.

Jedan oblik iskrivljavanja istine o holokaustu jest tvrdnja da je broj žrtava bio nekoliko milijuna manji od prihvaćene brojke od oko 6 milijuna Židova koje su ubili nacisti i njihovi kolaboracionisti. Napomena: Procjene znanstvenika bile su u rasponu od 5,3 do 6,2 milijuna žrtava, a brojku od 5,7 milijuna prihvaća većina stručnjaka na tom području.

Pokušaji okrivljavanja Židova za izazivanje vlastitog genocida.

Oblici okrivljavanja žrtve uključuju tvrdnju da su reakcije Židova na uspon nacizma ili sudjelovanje pojedinih Židova u komunističkim pokretima opravdavali nacistički progon Židova. Takvi oblici iskrivljavanja istine povijesno su netočni, umanjuju teret krivnje počinitelja i upućuju na to da se holokaust može na neki način opravdati.

Izjave koje prikazuju holokaust kao pozitivan povijesni događaj ...[pri čemu se sugerira da] u ostvarenju svog cilja „konačnog rješenja židovskog pitanja” nije otišao dovoljno daleko.

Na primjer, tvrdnja da su nacisti imali opravdanje za svoja nastojanja da iskorijene židovski narod nije samo povijesno netočna tvrdnja; to je i drski oblik antisemitizma kojim se nastoje opravdati kontinuirana zvjerstva počinjena nad Židovima.

Pokušaji da se odgovornost za koncentracijske logore i logore smrti koje je uspostavila nacistička Njemačka umanju prebacivanjem krivnje na druge narode ili etničke skupine.

Ovim se oblikom iskrivljavanja istine isključiva krivnja za holokaust prebacuje na lokalne kolaboracioniste, ignorirajući odgovornost nacističke Njemačke za genocid.

Nakon usvajanja IHRA-ine radne definicije poricanja i iskrivljavanja istine o holokaustu pojavili su se dodatni oblici iskrivljavanja, koji uključuju (ali nisu ograničeni samo na) sljedeće:

Okrivljavanje Židova da holokaust „koriste” kako bi time nešto dobili.

Tvrdnje da židovski narod „koristi” holokaust u svrhu postizanja financijske koristi ili da bi opravdao osnivanje države Izraela, antisemitske su urote koje sugeriraju da židovski narod koristi ovu povijest kako bi osigurao jasno ili manje jasno definirane ciljeve.

Korištenje izraza „holokaust” za događaje ili pojmove koji ni na kakav smisleni način nisu povezani s genocidom europskih i sjevernoafričkih Židova koji su počinili nacistička Njemačka i njezini kolaboracionisti u razdoblju od 1941. do 1945.

Zbog paradigmatškog statusa holokausta kao genocida i njegovog simboličkog statusa kao najvećeg zla, u nekoj je mjeri postalo uobičajeno utvrđivanje mučnih usporedbi između holokausta i nepovezanih istovremenih događaja, pojedinaca i drugih genocida ili masovnih zvjerstava. Neodgovorne usporedbe mogu iskriviti razumijevanje suvremenih fenomena i holokausta. Ukratko, neprimjerenim se uspoređivanjem umanjuje razumijevanje implikacija i značaja holokausta.

Manipulacija poviješću holokausta pod pokroviteljstvom države kako bi se posijao politički razdor unutar ili izvan granica te države.

Izjave pod pokroviteljstvom države o djelovanjima drugih država tijekom holokausta bile su uobičajene u propagandi za vrijeme hladnog rata, te se nastavljaju sve do današnjeg dana. Takve izjave izazivaju defenzivne odgovore i predstavljaju prijetnju iskrenom pristupu ovoj povijesti.

Umanjivanje odgovornosti ili odavanje priznanja povijesnog naslijeđa osobama ili organizacijama koje su sudjelovale u zločinima holokausta.

Pokušaji država i/ili lokalnih općina da stvore posebne oblike nacionalnih identiteta često su popraćeni naporima da se rehabilitira ugled osoba, organizacija ili ideologija povezanih sa zločinima počinjenim u vrijeme holokausta. Takvi postupci ne samo da iskrivljavaju povijest, nego se na njih može gledati i kao na postupke koji glorificiraju suradnju s nacistima ili kao na nastojanje legitimizacije nacističke ideologije.

Korištenje slika i načina izražavanja povezanih s holokaustom u političke, ideološke ili komercijalne svrhe nevezane uz ovu povijest na internetskim i drugim forumima.

Načini izražavanja i slike povezani s nacizmom sve se više koriste, posebno na internetu, u raznim kontekstima ne bi li se nekoga ili nešto ocrnilo ili radi privlačenja pozornosti javnosti. Prečesto korištenje riječi „holokaust” ili s njim povezanih riječi dovodi do toga da one gube važnost i značenje.

Na iskrivljavanje istine o holokaustu mogu utjecati iskustva određene zemlje tijekom i nakon Drugog svjetskog rata: Je li to bila zemlja počiniteljica? Je li bila pod okupacijom nacista ili članica sila Osovine? Je li bila neutralna, ili jedna od Saveznica? Kakva su bila njezina iskustva tijekom hladnog rata te kakve su njezine sadašnje političke okolnosti?

U nekim zemljama poviješću holokausta može se manipulirati kako bi odgovarala uskim ideološkim i političkim ciljevima. Povijesni muzeji mogu čak i nehotično poduzimati akte iskrivljavanja istine kao provoditelji nacionalnog diskursa. Na primjer, neke institucije mogu izjednačavati nacističke zločine i zločine staljinističkog režima na načine koji umanjuju značaj holokausta. Ponekad ta nastojanja promiču diskurse o patnji naroda ili ugledu nacionalnih heroja, od kojih su neki možda bili i sudionici progona Židova.

Iskrivljavanje istine o holokaustu također može proizlaziti iz želje da se iskrivi uloga koju su imale vjerske institucije, političke stranke, obrazovne institucije i istaknute ličnosti u umjetnosti i znanosti u zločinima počinjenim u doba kada se događao holokaust.

Iskrivljavanje istine o holokaustu može proizlaziti i iz uspoređivanja okrutnih zločina ne mareći za kontekst. Dok komparativni pristup može biti koristan, nepromišljeno izjednačavanje holokausta s drugim okrutnim zločinima može prikrivati određene aspekte povijesti, poticati njezinu političku instrumentalizaciju ili implicirati povezanost između počinjenih genocida kojom se holokaust umanjuje ili trivijalizira.¹

Konačno, iskrivljavanje istine o holokaustu proizlazi dijelom i iz nedovoljne osviještenosti. Nedovoljno poznavanje povijesti ili nepostojanje mogućnosti da se dublje uđe u tu temu može dovesti do neznanja, krivog prikazivanja, nedostatka senzibiliteta i neinformiranih primjedbi i/ili usporedbi s holokaustom.

Bez obzira na motive, kod svih oblika iskrivljavanja istine o holokaustu postoji vjerojatnost da se poziva na opasnije oblike mržnje ili na jačanje njihovog legitimiteta: iskrivljavanje istine može podrivati povijesnu i suvremenu važnost ove tragedije bez presedana i njezinih pouka za današnje vrijeme.

¹ Vidi materijale IHRA-inog Odbora za holokaust, genocid i zločine protiv čovječnosti: <https://holocaustremembrance.com/holocaust-genocide-and-crimes-against-humanity>

3

Reagirane na iskrivljavanje istine o holokaustu

Države članice IHRA-e obvezuju se da će se pridržavati načela Stokholmske deklaracije iz 2000. godine. Ona potvrđuju potrebu da se „podrži stravična istina holokausta” i osigura da njihovi građani „mogu razumjeti uzroke holokausta i promišljati o njegovim posljedicama.”

Suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu ključno je za postizanje ovog cilja i IHRA je predana prepoznavanju resursa i mehanizama koji mogu pomoći da se utjecaj iskrivljavanja umanji. Neki primjeri takvih resursa nalaze se u dodatku ovoj publikaciji.

Nedavno izdani IHRA-ina dokumenti o iskrivljavanju istine uključuju:

IHRA-ina radna definicija poricanja i iskrivljavanja istine o holokaustu (2013.):
<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-holocaust-denial-and-distortion>

Dokument o poricanju i iskrivljavanju istine o holokaustu Odbora za antisemitizam i poricanje holokausta (2019.): <https://www.holocaustremembrance.com/resources/workingdefinitions-charters/working-definition-holocaust-denial-and-distortion>

IHRA-ina Izjava o Rehabilitaciji (2020.):
<https://www.holocaustremembrance.com/statements/ihra-statement-rehabilitation>

IHRA-ina Ministarska deklaracija (2020.):
<https://www.holocaustremembrance.com/about-us/ihra-2020-ministerial-declaration>

Bilo da je u pitanju suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu na internetu, u tiskanim medijima ili medijima emitiranja ili uživo, donositelji politika i odluka moraju biti oboružani činjenicama: o holokaustu, o uobičajenim argumentima onih koji aktivno iskrivljavaju istinu o holokaustu i o trendovima koji se pojavljuju. Potrebni su im pojačani resursi te materijali u kojima se naglasak stavlja na prepoznavanje iskrivljavanja istine o holokaustu i na reagiranje na to iskrivljavanje, uključujući i to kako pristupiti osobama koje iskrivljavaju istinu ili treba li to uopće učiniti a da to ne odaje dojam da se njihova stajališta legitimiziraju.

Potrebno je surađivati s partnerima kako bi se razvili takvi novi pristupi. IHRA će toj suradnji doprinijeti konkretnim scenarijima s pojašnjenjem načina na koje se iskrivljavanje istine o holokaustu javlja, kao što je dolje navedeno:

Scenarij 1

Pojedinac, organizacija ili javna kampanja uspoređuje neki suvremeni događaj s holokaustom.

Odgovor: Holokaust je bio jedinstven zločin u dvadesetom stoljeću. Iako se katkad koristi kao referentna točka za druge fenomene, neprimjerene usporedbe u konačnosti ublažavaju razumijevanje specifičnosti holokausta. Nadalje, prečesto korištenje riječi „holokaust” može narušiti poštovanje ozbiljnosti zločina koje predstavlja. Na takve je izjave potrebno odgovoriti bilo protuargumentacijom na temelju činjenica ili putem obrazovnih kampanja. Takvi odgovori mogu se razvijati u suradnji s partnerima civilnog društva, znanstvenicima i organizacijama preživjelih iz holokausta.

Scenarij 2

Pojedinac ili organizacija tvrdi da usmjerenost na holokaust umanjuje obzir i poštovanje prema drugim genocidima ili zločinima protiv čovječnosti.

Odgovor: Iako se većina stručnjaka slaže da se riječ „holokaust” (ili „šoa”) odnosi specifično na masovno ubojstvo oko 5,7 milijuna europskih i sjevernoafričkih Židova koje su počinili nacisti i njihovi kolaboracionisti, ne postoje nikakvi ozbiljni argumenti da znanstvenici, obrazovni djelatnici ili šira javnost moraju usmjeriti svoj interes samo na holokaust a ne i na druge strašne zločine. Uistinu, postoje mnogi drugi strahoviti zločini koje su počinili nacisti, a koji su pratili holokaust, kao što je genocid Roma, kao i veliki broj drugih genocida, masovnih strahovitih zločina i zločina protiv čovječnosti koji su prethodili holokaustu i uslijedili nakon njega. Potrebno je zadržati specifičnost holokausta kao genocida Židova kako bi se osiguralo poštovanje prema specifičnoj prirodi tog zločina i izražavanje počasti sjećanju na žrtve. Stoga je također potrebno razumjeti specifične karakteristike drugih genocida i zvjerstava kako bismo izgradili i održavali obzirno i iskreno razumijevanje tih zločina. Da bi se profilirale nijanse o kojima se tu radi, donositelji politika trebaju poticati dijalog s lokalnim ili međunarodnim znanstvenicima koji proučavaju holokaust i/ili institucijama koje se bave holokaustom, kao što su određena autentična spomen-lokacija, memorijalni centar ili muzej.

Scenarij 3

Nacionalni obrazovni programi ili komemoracije pretjeruju ili se usmjeravaju isključivo na djelovanje spasiteljâ.

Odgovor: Iako spasiteljima treba iskazati poštovanje, preveliki naglasak na spašavanje može sugerirati da je ono bilo pravilo tijekom holokausta, a zapravo se rijetko događalo. Nadalje, preveliko naglašavanje spašavanja moglo bi ograničiti rasprave o drugim aspektima holokausta, kao što su uloge koje su imali počinitelji, pomagači, promatrači te naravno o iskustvima žrtava, i time dovesti do posebnih oblika iskrivljavanja istine. Suradnja s edukatorima o holokaustu i s institucijama koje se bave temom holokausta na načine koji uključuju brojne kulturne, nacionalne i međunarodne perspektive može voditi do uravnoteženijih i nijansiranijih prikaza ove kompleksne povijesti.

4

Što mogu učiniti donositelji politika?

Cilj ovih smjernica je dati podršku donositeljima politika, drugim vladinim dužnosnicima i civilnom društvu kod suočavanja s iskrivljavanjem istine o holokaustu u četiri primarne arene:

- prepoznavanje i praćenje tog fenomena;
- osposobljavanje donositelja politika u ministarstvima kulture, obrazovanja, unutarnjih poslova, pravosuđa i vanjskih poslova, u policiji i pravosuđu, izabраниh dužnosnika i upravitelja na razini nacionalne, regionalne i općinske uprave;
- obrazovni rad u institucijama u čijem se radu dotiče povijest i relevantnost holokausta (tj. muzejima, memorijalnim centrima i autentičnim spomen-lokacijama progona); te
- načini suzbijanja širenja iskrivljavanja istine na internetu.

Ove smjernice sastoje se od četiri odjeljka, od kojih svaki daje uvid i preporuke. U zadnjem se odjeljku navode dodatni resursi.

Preporuke za ova četiri područja sadržavaju mnoge zajedničke elemente: one se naslanjaju na održivo financiranje, transparentnost i – kad je to relevantno – međunarodnu suradnju. Naslanjaju se na osposobljavanje stručnih djelatnika i razvoj novih metoda otkrivanja i praćenja iskrivljavanja istine. Zahtijevaju široku koaliciju stručnjaka i imaju zajednički cilj povećati znanje o holokaustu u svim slojevima društva. To zahtijeva ne samo obrazovanje, već i stalne napore na osiguravanju pristupa muzejima, memorijalnim centrima, komemoracijama i drugim kulturnim institucijama koji osnažuju sjećanje na holokaust. Zahtijeva i dodatne resurse kao i mogućnosti za istraživanje holokausta na sveučilištima i drugim akademskim institucijama te redovni, bezuvjetni angažman vlada s međunarodno priznatim stručnjacima na prepoznavanju iskrivljavanja istine o holokaustu i reagiranju na to iskrivljavanje.

Ove smjernice pomoći će da donositelji politika prepoznaju i suzbijaju iskrivljavanje istine o holokaustu. Također će ojačati s tim povezane inicijative, kao što su nacionalne strategije protiv antisemitizma, obrazovne politike protiv govora mržnje i rad memorijalnih centara i muzeja.

Imajući u vidu da će nacionalni i regionalni konteksti utjecati na jednostavnost provedbe, države članice IHRA-e trebaju razmjenjivati dobre prakse u ovom i drugim pitanjima.

Izgradnja profesionalnih kapaciteta

Poticanje suradnje i razmjene

Razvoj alata i smjernica

Osiguravanje održivog financiranja

PREGLED OVOG ODJELJKA

I Prepoznavanje i praćenje iskrivljavanja istine o holokaustu

Kako bi se pristupilo suočavanju s opsegom, dubinom i problemima povezanim s iskrivljavanjem istine o holokaustu, vlade i civilno društvo moraju osigurati trajno prepoznavanje, praćenje i otkrivanje oblika u kojima se javlja.

II Programi osposobljavanja o iskrivljavanju istine o holokaustu

Kako bi se povećala svijest te izgradili kapaciteti za suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu, vlade u suradnji s civilnim društvom trebaju razvijati i podržavati održive programe osposobljavanja za različite skupine polaznika.

III Ojačavanje memorijalnih centara i muzeja

Ove su institucije sve važnije utvrde protiv iskrivljavanja istine o holokaustu. Nude mnogobrojne mogućnosti za očuvanje povijesne istine i treba im pomoć u suočavanju s izazovima koje im postavljaju oni koji iskrivljavaju istinu.

IV Strategije prema društvenim medijima

Institucije koje se bave holokaustom trebaju se koristiti društvenim medijima na načine kojima će ojačati svijest svojih korisnika o iskrivljavanju istine o holokaustu. Potrebna je međunarodna razmjena dobrih praksi, kao i jača podrška sadržaju koji te institucije iznose putem društvenih medija.

I.

PREPOZNAVANJE I PRAĆENJE ISKRIVLJAVANJA ISTINE O HOLOKAUSTU

U ovom odjeljku postavlja se pitanje praćenja opsega i dubine iskrivljavanja istine o holokaustu kao ključnog koraka u suočavanju s tim problemom. U svrhu razumijevanja problema koje postavlja iskrivljavanje istine, vlade i civilno društvo moraju ojačati njegovo prepoznavanje, praćenje i otkrivanje.

Stručnjaci su suglasni da se iskrivljavanje istine o holokaustu javlja u različitim oblicima te da može utjecati na druge oblike mržnje. Nadziratelji govora mržnje ili zločina iz mržnje redovito se susreću s iskrivljavanjem istine, no trenutačni statistički pokazatelji, uključujući i one usredotočene na antisemitizam, nedovoljno ukazuju na taj problem. Kako bismo shvatili opseg i utjecaj iskrivljavanja istine, potrebni su nam alati za prepoznavanje i otkrivanje ovog fenomena.

Strategije otkrivanja trebale bi dopunjavati međunarodno dogovorene standarde i dobru praksu i biti s njima usklađene.

Donositeljima politika preporučuje se:

1. Razvijanje smjernica za praćenje

U suradnji s važnim vladinim i međuvladinim dionicima te dionicima civilnog društva, donositelji politika trebali bi raditi na razvoju smjernica za skupine koje prate govor mržnje i zločine iz mržnje kako bi se s iskrivljavanjem istine mogle nositi na adekvatan način, uz poštovanje univerzalnih standarda ljudskih prava, uključujući i slobodu izražavanja.

2. Poticanje upotrebe transparentnih metodologija za otkrivanje i praćenje

Tijela odgovorna za praćenje i digitalne platforme trebaju koristiti transparentne pristupe koji olakšavaju razmjenu informacija radi veće odgovornosti, ali istodobno poštujući pravo na privatnost. Ovo treba uključivati izvještavanje o rezultatima putem formalnih mehanizama i međunarodnih okvira ili, u slučaju digitalnih platformi, redovito izvještavanje radi transparentnosti.

3. Jačanje domaće i međunarodne suradnje

Shvaćajući da problem zahtijeva globalna rješenja, donositelji politika i akteri civilnog društva moraju se, kako bi razvili zajedničke strategije, kad god je to moguće uključiti u kooperativni međunarodni dijalog s više dionika putem multilateralnih organizacija, poput OESS-a.

1. Razvoj alata i smjernica

Smjernice za praćenje: prepoznavanje iskrivljavanja istine

Međunarodne smjernice omogućit će vladama, međunarodnim organizacijama, civilnom društvu i medijima te provjeravateljima činjenica i internetskim platformama identificiranje i praćenje iskrivljavanja istine o holokaustu.

U većini slučajeva iskrivljavanje istine nije kriminalizirano. Sudionici u sudskim procesima trebali bi, *a fortiori*, znati prepoznati razliku između zakonitog i nezakonitog govora, prateći međunarodne standarde za slobodu govora.²

Resursi IHRA-e mogu pomoći u razumijevanju problema, ali i dalje postoji potreba za međunarodnim smjernicama koje obuhvaćaju različite oblike u kojima se iskrivljavanja istine o holokaustu javljaju. Donositelji politika i njihovi relevantni partneri trebali bi trajno biti uključeni u dijalog s više dionika usmjeren na razvijanje standarda prema kojima oni mogu djelovati ne bi li se iskrivljavanje istine umanjilo te mu se suprotstavilo.

² Utvrđeno u Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima (članci 19. i 20.) i Rabinskom akcijskom planu o zabrani zagovaranja nacionalne, rasne ili vjerske mržnje koje se smatra poticanjem na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje.

Partneri u smjernicama za praćenje i korisnici smjernica za praćenje

Međunarodna tijela, poput OEES-a/ODIHR-a, Agencije za temeljna prava ili Vijeća Europe, koja su zadužena za praćenje pojavnosti zločina iz mržnje / govora mržnje, ili UNESCO koji ima mandat za slobodu izražavanja i suzbijanje govora mržnje.

Nacionalne agencije odgovorne za praćenje i prijavljivanje zločina iz mržnje/govora mržnje

Nevladine organizacije i organizacije civilnog društva koje prikupljaju informacije o zločinima iz mržnje / govoru mržnje i drugim oblicima diskriminacije

2. Izgradnja profesionalnih kapaciteta

Transparentne metodologije: usredotočivanje na iskrivljavanje istine

Osim potrebe za jednostavnim alatima za prepoznavanje, postoji potreba za novim, transparentnim metodologijama za otkrivanje iskrivljavanja istine diljem raznih zajednica, zemalja i preko međunarodnih granica kao i na svim komunikacijskim platformama.

Samo tehnološki alati nisu dovoljni; potankosti koje su važne u identificiranju iskrivljavanja istine o holokaustu i određivanju treba li poduzeti mjere za njegovo uklanjanje ili smanjivanje, često zahtijevaju ljudsku intervenciju, a politike i pristupi mogu se razlikovati od jedne do druge zajednice. Stoga je potrebno da tvrtke za društvene medije pojačaju suradnju s vladama i stručnjacima za predmetnu temu kako bi bolje uvažile lokalne, regionalne, nacionalne i međunarodne razlike koje postoje među različitim oblicima iskrivljavanja istine o holokaustu.

3 Poticanje suradnje i razmjene

Domaća i međunarodna suradnja: pristup bez granica

Praćenje iskrivljavanja istine o holokaustu trebalo bi biti stalan dio napora za unaprjeđivanje znanja o holokaustu i suzbijanje antisemitizma. Trenutačno nijedno međunarodno ili nacionalno tijelo sustavno ne otkriva iskrivljavanje istine, premda neka tijela prate s tim povezane pojave kao što je poricanje holokausta, antisemitizam i govor mržnje. Djelomično se taj nedostatak može pripisati izazovima prepoznavanja iskrivljavanja istine o holokaustu i opasnostima povezanim s njim. Jedno od rješenja je razmjena dobre prakse s međunarodnim i nacionalnim tijelima koja već prate različite oblike antisemitizma te razvijanje i primjena dosljednih alata za praćenje iskrivljavanja istine.

II.

OSPOSOBLJAVANJE ZA HVATANJE U KOŠTAC S ISKRIVLJAVANJEM ISTINE

Ovaj se odjeljak bavi izazovom podizanja svijesti o iskrivljanju istine o holokaustu među donositeljima politika i djelatnicima u drugim profesionalnim zanimanjima. Vlade na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini trebale bi osigurati potporu programima osposobljavanja za prepoznavanje i suzbijanje iskrivljanja istine. A gdje god je to moguće, trebali bi surađivati s međunarodnim tijelima.

Zbog mnogih načina na koje se iskrivljavanje istine o holokaustu može pojaviti, vladini i policijski stručnjaci trebaju alate i kapacitete kako bi ga prepoznali i odgovorili na nj. Vlade i velike međunarodne organizacije – u suradnji s institucijama koje se bave holokaustom i partnerima iz civilnog društva – trebale bi razviti održive programe osposobljavanja za različite polaznike.

Osjeća se da je stvar hitna: nedavna istraživanja ukazuju na znatan pad osviještenosti o holokaustu i povijesti općenito. Ovaj ponekad šokantni podbačaj potiče porast iskrivljavanja istine o ovim zločinima, što je fenomen usko povezan s antisemitizmom.

Donositeljima politika preporučuje se:

1. Razviti održiv, financirani okvir.

Vlade bi trebale osigurati dosljedno financiranje osposobljavanja o tome kako prepoznati razne oblike iskrivljavanja istine te odgovoriti na njih. Donositelji politika trebali bi se zalagati za financijsku potporu organizacijama s priznatom stručnošću u područjima govora mržnje, antisemitizma i pitanja vezanih uz holokaust, uključujući civilno društvo, medije, akademske i međunarodne organizacije.

2. Razviti ciljane i održive programe osposobljavanja.

Lokalni i međunarodni stručnjaci trebali bi surađivati s IHRA-om i relevantnim međunarodnim i nacionalnim organizacijama kako bi osmislili i vodili održive programe osposobljavanja za ciljanu publiku (uključujući osobe koje kreiraju javno mnijenje, predstavnike medija, internetske tvrtke i druge) i/ili upotrebljavali postojeće materijale bilo kao usmjerene rasprave ili kao punopravne programe osposobljavanja.

3. Potaknuti sudjelovanje u osposobljavanju.

Zemlje članice IHRA-e trebale bi identificirati donositelje politika i odluka za čiji bi rad bili korisni programi osposobljavanja usmjereni na prepoznavanje iskrivljavanja istine o holokaustu i reagiranje na to iskrivljavanje, a zatim ih poticati na sudjelovanje.

Nedovoljno znanje, smanjeno zanimanje: osviještenost o holokaustu u zemljama članicama IHRA-e

Istraživanje na milenijalcima i pripadnicima generacije Z u svih 50 američkih saveznih država otkrilo je da ...

Rujan 2020.: Istraživanje na milenijalcima i pripadnicima generacije Z u svih 50 američkih saveznih država koje je provela Konferencija o židovskim materijalnim zahtjevima protiv Njemačke (Konferencija o potraživanjima)

Znatan broj ne zna imenovati nijedan koncentracijski logor ili geto te vjeruju da je ubijeno najviše dva milijuna Židova.

Otprilike polovica (49 %) rekla je da je vidjela internetske objave kojima se poriče ili iskrivljava istina o holokaustu.

„Zabrinjavajući postotak” vjeruje da su Židovi izazvali holokaust.

U istraživanju koje je Konferencija o potraživanjima provela o znanju i osviještenosti austrijskih građana o holokaustu (veljača – ožujak 2019.) utvrđeno je da ...

Ukupno 56 % ispitanika te 58 % ispitanika milenijalaca i pripadnika generacije Z nije znalo da je tijekom Holokausta ubijeno šest milijuna Židova.

Učestalost slušanja ili gledanja izjave ...

„Holokaust je mit ili se o njemu pretjeruje” **bila je 5 % za „stalno”, 19 % za „često” i 38 % za „povremeno”.**

Prema istraživanju koje je Agencija EU-a za temeljna prava provela o iskustvima i percepcijama antisemitizma, prosinac 2018.

Anketa u Europi pokazala je da:

Trećina europskih ispitanika ...

rekla je da o holokaustu znaju malo ili ništa.

Četiri od 10 odraslih Austrijanaca ...

reklo je da znaju „nešto malo”.

20 % francuskih ispitanika u dobi od 18 do 34 godine i 12 % Austrijanaca u toj dobnoj skupini ...

reklo je da nikad nisu čuli za holokaust.

Prema anketi CNN-a - Antisemitizam u Europi (proveo ComRes) u rujnu 2018.

Istraživanje među francuskim građanima otkrilo je da ...

Istraživanje koje je među francuskim građanima Konferencija o potraživanjima provela o osviještenosti o holokaustu u studenom 2019.:

Samo je 56 % milenijalaca i pripadnika generacije Z znalo za racije protiv Židova u Vel d'Hivu 1942., u usporedbi sa 74 % svih francuskih sudionika istraživanja.

Samo je 2 % ispitanika znalo za zatočenički logor Drancy, koji se nalazio u predgrađu Pariza.

Istraživanje Nijemaca koje je za novinsku agenciju Deutsche Welle proveo Infratest (studeni 2019.) sugerira da ...

Broj onih koji misle da je vrijeme da nacističku prošlost ostave iza sebe polako raste.

Iako se 37 % od ukupnog broja ispitanika složilo, 56 % osoba koji imaju manje od 8 do 10 godina školovanja željelo je „zatvoriti ovo poglavlje”. Istraživanje je također pokazalo da se 72 % pristaša desne populističke stranke Alternativa za Njemačku složilo da Nijemci ne bi trebali provoditi toliko vremena baveći se razdobljem nacizma.

1. Osigurati održivo financiranje

Održivo financiranje osposobljavanja: ostati vodeći

Vlade bi organizacijama usmjerenim na holokaust trebale pružati održivu i dosljednu financijsku potporu kako bi mogle oblikovati, razvijati i voditi programe osposobljavanja za donositelje politika, pravosuđe, tužiteljstvo, policiju, novinare, svećenstvo i druge kreatore mišljenja. Korisnici takve potpore mogu uključivati akademske, obrazovne i resursne institucije s priznatom stručnošću u područjima govora mržnje, antisemitizma i pitanja vezanim uz holokaust, te one koje surađuju s IHRA-om i relevantnim međunarodnim organizacijama.

Dosljednim i pouzdanim financiranjem može se osigurati da su te institucije u mogućnosti da posvete vrijeme i osoblje potrebno za razvoj programa osposobljavanja koji se mogu prilagoditi izazovu koji se neprestano mijenja. Iskrivljavanje istine je pokretna meta.

Bilo da je to na razini srednje škole, na sveučilištima ili u drugim obrazovnim okruženjima, obrazovanje o holokaustu samo po sebi nije lijek za sve. Iskrivljavanje istine i dalje se širi, osobito tijekom društvenih, političkih ili ekonomskih preokreta, a mitovi o urotama – uključujući iskrivljavanje povijesti – imaju veliku privlačnost.

Ipak, jasno je da poboljšani obrazovni pristupi, uključujući medijsku i informacijsku pismenost, mogu imati veliku ulogu u držanju iskrivljavanja istine o holokaustu pod kontrolom. U tu svrhu financiranje mora biti sigurno i bezuvjetno.

Ciljevi osposobljavanja

- uključivanje akademskih i obrazovnih institucija priznate stručnosti u području govora mržnje, antisemitizma i pitanja holokausta te učenje od tih institucija,
- osiguravanje da kandidati za osposobljavanje odražavaju raznolikost lokalnog društva, gostujuće javnosti i sve dodatne željene publike,
- razvijanje načina za unaprjeđivanje znanja i kritičkog razmišljanja o holokaustu s naglaskom na iskrivljavanje istine i njegovu povezanost s antisemitizmom,
- pomaganje donositeljima politika i drugima da razvijaju povijesnu svijest proučavanjem tumačenja i sjećanja na holokaust, te sudjelovanjem u nacionalnim i lokalnim tradicijama obilježavanja i sjećanja.

2. Razvoj alata i smjernica

Što poučavati: ABeCeda iskrivljanja istine

Obrazovni programi o iskrivljanju istine o holokaustu za stručnu publiku trebali bi obuhvaćati mnoge aspekte i biti dostupni raznim sudionicima, uključujući, ali ne ograničavajući se na policiju, pravosuđe, državne službenike ili druge skupine donositelja odluka.

Lokalni i međunarodni stručnjaci trebali bi zajednički osmišljavati programe osposobljavanja i/ili koristiti postojeće materijale u usmjerenim raspravama o iskrivljanju istine o holokaustu, ovisno o čimbenicima kao što su lokalni kontekst, prioriteti i ciljne skupine.

Obrazovanje o iskrivljanju istine o holokaustu varirat će ovisno o nacionalnom kontekstu, što će doprinosti donošenju informiranih odluka o tome koje teme treba istražiti više ili manje u dubinu. Obrazovni programi trebali bi odražavati raznolikost pluralističkih društava. Iako će možda biti potrebno da tečajevi imaju specifične značajke kako bi odgovarali potrebama određene publike, također može postojati potreba da se budući tečajevi osposobljavanja posvete predviđanju perspektiva i pitanja koja brinu širu javnost i lokalne zajednice. U takvim se obukama treba koristiti najnovijim podacima dobivenim u istraživanjima i praćenjem iskrivljanja istine.

Ovdje navedena pitanja predstavljaju skup temeljnih ciljeva i glavnog sadržaja učenja. Pitanja koja izazivaju zabrinutost s vremenom će se mijenjati. S obzirom na ova važna upozorenja, programi osposobljavanja trebali bi se baviti pitanjima zašto je iskrivljanje istine o holokaustu prijetnja, u kakvim se sve oblicima javlja te u kakvom je odnosu s drugim pojavama. U tim bi se programima trebao zauzeti višestrani pristup, koji bi obuhvatio trendove u medijima i internetskim zajednicama, dinamiku iskrivljanja istine o holokaustu, relevantne lokalne i međunarodne standarde, kao i propise ili zakone koji se odnose na slobodu izražavanja.

Ključna pitanja koja bi trebala biti obuhvaćena osposobljavanjem:

- Zašto je prepoznavanje i suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu relevantno?
- Koji su ključni oblici i pojavnosti iskrivljavanja istine o holokaustu?
- Koja je razlika između poricanja holokausta i iskrivljavanja istine?
- Što su međunarodni, nacionalni i lokalni konteksti?
- Kakva je veza između iskrivljavanja istine o holokaustu i fenomena kao što su, osobito, opće povijesne zablude, antisemitizam, govor mržnje / zločini iz mržnje ili sloboda govora?
- Ako nacionalna povijest iskrivljuje sjećanje na holokaust ili njegovo razumijevanje, koja je odgovornost pojedinca u ispravljanju ovog problema?
- Koji su učinkoviti načini sprječavanja i suzbijanja iskrivljavanja istine o holokaustu u područjima rada pojedinih ciljnih skupina, uz istovremeno poštovanje slobode izražavanja?

Mogući formati kreću se od usmjerenih rasprava do pravih radionica. U određenim kontekstima mogao bi biti prikladan modul o iskrivljavanju istine o holokaustu, u okviru šireg programa o govoru mržnje i slobodama izražavanja, ljudskim pravima, ili preciznije o antisemitizmu ili pitanjima holokausta.

U drugim kontekstima u kojima bi taj problem mogao biti posebno jako izražen, mogla bi se ponuditi cjelovita radionica za ciljanu publiku kao što su djelatnici pravosudnih tijela ili medija, na primjer, o poštovanju međunarodnih standarda o slobodi izražavanja uz istovremeno suprotstavljanje poricanju strašnih zločina.

Ključne teme za radionice

Povijesna pismenost

Između ostalog, osnovno povijesno znanje o holokaustu, ideje o tome kako je zapamćen i istraživao, te razumijevanje trajnih izazova u tim područjima.

Oblici iskrivljavanja istine o holokaustu

Između ostalog, identificiranje iskrivljavanja istine o holokaustu, retoričke strategije, povezani politički i ideološki motivi i njihov odnos prema izražavanju mržnje i štete koju nanosi pojedincima, zajednicama i društvu u cjelini.

Medijska i informacijska pismenost

Između ostalog, pokazivanje i identificiranje trendova u iskrivljanju istine o holokaustu u tradicionalnim i internetskim medijima, kao i vještine kritičkog mišljenja potrebne za njegovo prepoznavanje i suzbijanje.

Propisi i zakoni

Između ostalog, lokalni, regionalni i nacionalni propisi o govoru mržnje, poricanju holokausta i iskrivljanju istine o holokaustu; kako ti mehanizmi djeluju; štite li i promiču li slobodu izražavanja u skladu s međunarodnim standardima; te tko je odgovoran za provođenje tih propisa / zakona.

Opće teme

Između ostalog, netolerancija i diskriminacija, obrazovanje o ljudskim pravima, suzbijanje nasilnog ekstremizma, teme povezane s holokaustom i antisemitizam.

3. Izgradnja profesionalnih kapaciteta

Koga obuhvatiti: predvodnici javnog mijenja i mentori

Programi osposobljavanja pomoći će različitoj publici da prepozna ozbiljnost fenomena i izgradi kapacitete i vještine da se s njim učinkovito bavi.

Programi osposobljavanja trebaju biti prilagođeni ciljanoj publici različitog kulturološkog podrijetla i zanimanja, uključujući donositelje politika i odluka (službenici ministarstava, lokalne vlasti; mediji, zakonodavna tijela i pravosuđe; policija, djelatnici društvenih medija i internetskih tražilica). Osposobljavanje u prepoznavanju i suzbijanju iskrivljavanja istine o holokaustu moglo bi potaknuti dodatne promjene politika, uključujući i u područjima koja utječu na opće obrazovanje. Ovi programi mogli bi utjecati i na druge napore koji se ulažu u obrazovanje, poput onih koji su usmjereni na razvoj kurikuluma i udžbenika na fakultetima, sveučilištima ili u školama.

Prilagođeni programi mogu pomoći ...

donositeljima politika da

- prepoznaju ozbiljnost fenomena,
- identificiraju iskrivljavanje istine i netočnost kada se holokaust koristi kao retoričko, sredstvo u službi društvenih, političkih i ideoloških agendi,
- integriraju temu iskrivljavanja istine o holokaustu u vladine i međuvladine akcijske planove protiv antisemitizma i srodnih oblika pristranosti;

dionicima u obrazovnom procesu da

- osiguraju da obrazovne politike i programi prepoznaju i bave se pitanjima iskrivljavanja istine o holokaustu te medijskom i informacijskom pismenošću;

tijelima za provedbu zakona i pravosudnim tijelima da

- izgrađuju vještine za učinkovitu provedbu postojećih propisa i zakona,
- prepoznaju sive zone i granične slučajeve iskrivljavanja istine o holokaustu koji po svojoj prirodi uglavnom nisu kazneno djelo; osiguraju da napori protiv iskrivljavanja istine o holokaustu neopravdano ne krše pravo na slobodu izražavanja;

novinarima, kreatorima medijskih sadržaja i provjeravateljima činjenica da

- grade razumijevanje potrebe javnog razotkrivanja i odbacivanja iskrivljene istine o holokaustu;

tehnološkim tvrtkama da

- prepoznaju iskrivljavanje istine o holokaustu na svojim platformama kao i najbolje prakse za reagiranje na transparentan način u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava.

Commented [MK1]: 45. stranica u originalu je prazna

III.

JAČANJE INSTITUCIJA KOJE SE BAVE HOLOKAUSTOM: ZAŠTITA I OČUVANJE POVIJESNIH ZAPISA

U ovom se odjeljku razmatraju izazovi s kojima se susreću memorijalni centri, autentične lokacije, muzeji, arhivi i drugi koji se bave nacionalnom ili lokalnom poviješću kad su suočeni s iskrivljavanjem istine o holokaustu. I ovdje međunarodna suradnja može imati znatan pozitivan utjecaj.

Nakon više od 75 godina od završetka Drugog svjetskog rata, institucije koje podučavaju i obilježavaju holokaust i njegove posljedice sve su važnije utvrde protiv iskrivljavanja istine. Dokumenti, fotografije, artefakti, pristup autentičnim spomen-lokacijama i zabilježena svjedočanstva preživjelih i drugih svjedoka ključni su za ovaj zadatak, pogotovo jer ulazimo u doba kad među nama nema živućih svjedoka.

Takve su institucije često točka najšireg izravnog kontakta s javnošću (od školskih grupa do znanstvenika, od turista do pojedinačnih posjetitelja), te stoga nude višestruke i jedinstvene mogućnosti za zaštitu i očuvanje zapisa i suzbijanje iskrivljavanja istine o holokaustu.

Odlaskom generacije koje je preživjela holokaust ove će institucije trebati održavati sjećanje na holokaust i razumijevanje holokausta. Ipak, u ovom se trenutku te institucije suočavaju s mnogim novim i jedinstvenim izazovima. U nekim su zemljama takve institucije na meti, na primjer, desnih ekstremista i osoba iz desničarskih pokreta; oni osporavaju povijesne činjenice i prekidaju organizirane obilaske s vodičima. Pojedine institucije nalaze se u društvima i kulturama koji toleriraju iskrivljavanje povijesti, žongliraju s konkurentskim povijesnim sjećanjima (npr. sovjetski zločini u odnosu na nacističke zločine) ili kao pripadnike otpora slave osobe koje drugi smatraju ratnim zločincima; neke se suočavaju s gubitkom javne financijske potpore; a često su podvrgnute politizaciji povijesti (uključujući tijekom komemorativnih svečanosti) u svrhe isticanja stranačke pripadnosti i druge ideološke svrhe.

S pomoću potpore koja omogućava održavanje ažuriranih izložbi i odgovarajućeg osposobljavanja, stručni djelatnici na autentičnim spomen-lokacijama i institucijama koje se bave temom Holokausta – uključujući upravu i vodiče – moći će bolje odgovoriti na širok spektar izazova koji se javljaju kada se ovaj dio povijesti prenosi raznolikoj i sve široj publici.

Državno financiranje takvih institucija mora biti sigurno. Ovakva vrsta potpore treba biti bezuvjetna, u skladu s Međunarodnom poveljom memorijalnih muzeja IHRA-e, prema kojoj „... države, vlade i lokalne zajednice snose veliku odgovornost prema memorijalnim muzejima i trebaju čuvati njihove zbirke i osigurati im najviši stupanj neovisnosti od političkih direktiva”; to jest, lokalna ili državna tijela ne bi trebala vršiti pritisak na institucije da prikazuju povijest tako da odgovara određenim političkim ili ideološkim perspektivama. Potrebna je veća suradnja između vlada i institucija kako bi se poboljšala priprema odgovarajućih organiziranih programa za posjetitelje; kako bi se stručne djelatnike pripremilo da odgovore na iskrivljavanje istine; i osiguralo da same izložbe nenamjerno ne iskrivljuju

povijest. Kao što se naglašava u Međunarodnoj povelji memorijalnih muzeja, memorijalni muzeji, kao muzeji suvremene povijesti, uvijek se bave kritikom vlastite povijesti.

U skladu s tom predanošću treba nastojati da se izbjegne da se na istoj izložbi, bilo stalnoj ili privremenoj, holokaust predstavlja zajedno sa zločinima koje su počinili okupatori koji nisu bili nacisti i njihovi kolaboracionisti. Ondje gdje to trenutačno nije moguće, posebnu pozornost treba usmjeriti na izbjegavanje prikazivanja holokausta kao manje značajnog događaja u usporedbi s drugim zločinima.

Donositeljima politika preporučuje se da:

1. Osiguravaju održivu i bezuvjetnu potporu

Stabilna financijska, materijalna i tehnička pomoć omogućuje institucijama stvaranje novih i ažuriranje postojećih eksponata, te borbu protiv iskrivljavanja istine, a da istodobno ostaju neovisne od političkog pritiska.

2. Razvijaju alate i smjernice

Vlade treba poticati na razvoj održivog okvira kojim bi se osiguralo da u školskim programima budu predviđene posjete učenika (i osobno i putem interneta) muzejima i mjestima vezanim uz holokaust, uz prethodnu pripremu i naknadnu analizu.

3. Podupiru profesionalni razvoj osoblja

Treba osigurati da institucije koje se bave holokaustom a financira ih država, podržavaju profesionalni razvoj te da izložbe ne bi nenamjerno pogrešno prikazivale aspekte ove povijesti. Osoblje treba biti osposobljeno za obraćanje različitoj publici.

4. Jačaju međunarodnu suradnju i razmjenu

Treba surađivati sa značajnijim nadzornim tijelima (npr. UNESCO-om i/ili nacionalnim ministarstvima kulture), s velikim profesionalnim organizacijama (npr. ICOM) i međunarodnim mrežama institucija koje se bave temom holokausta, kako bi mogli podržati napore na suzbijanju iskrivljavanja istine o holokaustu u suradnji sa stručnjacima IHRA-e (uključujući mogućnost osmišljavanja posebnih izložaba na ovu temu).

1. Osigurati održivo financiranje

Osigurati održivu potporu: podrška institucijama koje brane povijest

Institucije koje se bave temom holokausta – poput muzeja, memorijalnih centara, autentičnih spomen-lokacija i drugih koje imaju aktivnu ulogu u educiranju o ovoj temi – trebaju dodatna sredstva za borbu protiv rastućeg neznanja o ovoj povijesti i za odgovor na porast antisemitskih teorija urote koje se povezuje s aktualnim događajima (trenutačno s podrijetlom i širenjem koronavirusa).

Vlade bi trebale osigurati redovito i stabilno financiranje i potporu (uključujući moralnu, materijalnu i tehničku pomoć) takvim institucijama. Države ili lokalne vlasti trebale bi ojačati posebne inicijative usmjerene na suzbijanje iskrivljavanja istine; trebale bi se savjetovati s međunarodnim stručnjacima kako bi provjerile činjenice u vlastitom povijesnom diskursu o holokaustu; i trebale bi se obvezati da će se javno zalagati za institucije koje su pod udarom onih koji namjerno iskrivljuju istinu. Kao što je navedeno u IHRA-inoj Međunarodnoj povelji memorijalnih muzeja, važno je da potpora bude bezuvjetna.

Uz ovakvu pomoć može se osigurati da izložbe, publikacije i mogućnosti za obrazovanje budu dinamične i da se obraćaju različitim vrstama publike. Uz to, vlade moraju osigurati da institucije koje se bave holokaustom imaju lak pristup i nisko financijsko opterećenje kada koriste materijale (dokumente, filmove, fotografije, itd.) koji se čuvaju u arhivima koji su pod pokroviteljstvom države ili kojima upravlja država.

Institucije trebaju održivo financiranje za ...

- profesionalni razvoj i kontinuirano obrazovanje zaposlenika, s naglaskom na prepoznavanje iskrivljavanja istine i reagiranja na nj,
- istraživanje o iskrivljavanju istine,
- čuvanje izložaka koji pomažu u podizanju svijesti,
- osiguravanje školskih posjeta, uz odgovarajuću pripremu i naknadnu analizu,
- razvoj sustava ranog upozoravanja na nove trendove namjernog iskrivljavanja istine,
- kontinuirano pridavanje stroge pozornosti svemu što se događa na internetu, praćenje povratnih informacija na internetskim stranicama.

2. Razvoj alata i smjernica

Pronalaženje okvira za organizirane grupne posjete i susrete: priprema i naknadna analiza

Donositelji politika trebali bi poticati vlade na razvijanje održivog okvira kojim bi se osiguralo da su u školskim programima predviđeni posjeti, s prethodnom pripremom i naknadnom analizom, autentičnoj spomen-lokaciji, memorijalnom centru ili muzeju za učenike odgovarajuće dobi. Sudionici bi trebali naučiti prepoznati oblike iskrivljavanja istine o holokaustu. Edukativni posjeti trebali bi biti rezultat suradnje između institucije povezane s holokaustom i obrazovne institucije.

Budući da dopiru do širokoga kruga publike, memorijalni centri holokausta, muzeji i autentične spomen-lokacije predani su predstavljanju povijesti na jasan i izravan način. To od njih zahtijeva da osiguraju da posjeti obrazovnih skupina uključuju odgovarajuću pripremu i praćenje, kako osobno, tako i na internetskim forumima.

Kako bi osigurale da i tema iskrivljavanja istine bude obuhvaćena, institucije koje se bave holokaustom trebale bi – koliko im to kapaciteti dopuštaju – surađivati s obrazovnim institucijama kako bi pripremile skupine posjetitelja upoznavajući ih s činjenicama, povijesnim kontekstom i dostupnim pričama. Potrebno je namijeniti sredstva u tu svrhu.

3. Izgradnja profesionalnih kapaciteta

Profesionalni razvoj: pružanje podrške i uputa vodičima

Vodiči se redovito susreću s pojavom iskrivljavanja holokausta. Stoga bi trebali imati priliku obnavljati znanje o povijesti holokausta kao i vještine potrebne za reagiranje na iskrivljavanje istine. Za rad im je također potrebna potpora vlada i kreatora politika, što može pojačati svijest, a konačno i razumijevanje pojedinaca ili vlada o tome kako prepoznati iskrivljavanje istine o holokaustu te ako je prikladno, odgovoriti na tu pojavu.

Institucije koje se s velikim autoritetom bave temom holokausta dopiru do široke publike. One mogu savjetovati donositelje politika ili se uključiti u njihovo osposobljavanje te biti ključni partneri u suzbijanju iskrivljavanja istine o holokaustu. Jača suradnja s obrazovnim institucijama poboljšat će osposobljavanje i učenje u tim institucijama, te će istovremeno osigurati da te institucije i državna tijela koja ih financiraju (namjerno ili nenamjerno) pogrešno ne prikazuju određene aspekte povijesti holokausta.

Donositelji politika trebaju pružiti potporu te okvir za obrazovanje vodiča u muzejima kako bi razumjeli povijest holokausta i prepoznali oblike iskrivljavanja istine i reagirali na njih.

Treba nastojati zaposliti osoblje koje dolazi iz onih sredina koje odražavaju okruženje ustanove i njezinu publiku. Na taj se način mogu osmisliti bolji odgovori na iskrivljavanje istine i potaknuti na dolazak raznovrsnije posjetitelje.

4. Poticanje suradnje i razmjene

Jačanje međunarodne suradnje: iskrivljavanje istine ne poznaje granice

Međunarodna suradnja među institucijama koje se bave temom holokausta može potaknuti napore na suzbijanju iskrivljavanja istine razmjenom dobrih praksi kao odgovor na:

- pogrešnu percepciju publike o holokaustu,
- pritisak da se prilagode politički prihvatljivim, ali povijesno netočnim diskursima, ili
- iskrivljavanje istine koje se pojavljuje u vrijeme političke ili društvene nestabilnosti.

Donositelji politika trebali bi se povezati s relevantnim institucijama i međunarodnim mrežama koje se bave holokaustom, antisemitizmom i govorom mržnje kako bi mogli poduprijeti napore na suzbijanju iskrivljavanja istine kroz suradnju više sudionika u suglasju sa stručnjacima IHRA-e. Rezultati takvog angažmana mogli bi dovesti do razvoja usmjerenih prezentacija na tu temu, boljeg dijaloga o izazovima koje iskrivljavanje istine predstavlja za vjerodostojnost ovih institucija i do novih pristupa suzbijanju iskrivljavanja povijesti i drugih oblika dezinformacija.

IV.

PREPOZNAVANJE ISKRIVLJAVANJA ISTINE NA INTERNETSKIM MEDIJIMA I REAGIRANJE NA TO ISKRIVLJAVANJE

Internetski mediji potencijalno mogu povećati svijest o holokaustu, ali isto tako mogu potencijalno poslužiti kao jedan od glavnih vektora iskrivljanja istine o holokaustu i drugih oblika pogrešnog informiranja.

Iskrivljavanje istine o holokaustu znatan je problem na društvenim mrežama. Komentari i kampanje koji iskrivljavaju istinu imaju štetan utjecaj na pojedince i na institucije koje se bave temom holokausta. Nekoliko inicijativa civilnog društva usredotočeno je na to da tvrtke za društvene medije drže odgovornima za sadržaj koji se pojavljuje na njihovim platformama. One predstavljaju važan i nužan trud. Uz to, donositelji politika i institucije koje se bave holokaustom moraju postati svjesniji izazova koje iskrivljavanje istine na internetu donosi te zajedno raditi na njegovu sprečavanju.

Do određene mjere, aspekti iskrivljavanja istine o holokaustu na društvenim mrežama nalikuju na tu istu pojavu u drugim arenama: i na internetu i izvan njega, riječi ili teme povezane s holokaustom podložne su pogrešnom predstavljanju, pogrešnom tumačenju ili zloporabi, a na razumijevanje sadržaja o holokaustu utječe širok spektar kulturnih i regionalnih čimbenika. No internetski prostor ima i vlastite izazove.

Svaka mrežna platforma ima posebne značajke – uključujući bazu korisnika, uvjete pružanja usluga i smjernice zajednice te tehnološki dizajn – koje utječu na sadržaj i doseg sadržaja koji iskrivljuje povijest holokausta. Društveni mediji također omogućuju da takav sadržaj dosegne mnogo više publike od tradicionalnih medija. Neki od tih korisnika imaju ukorijenjene predrasude prema sadržaju povezanom s holokaustom, dok drugi možda uopće ne razumiju relevantnost i važnost holokausta. Važno je naglasiti da se mnogi od tih korisnika koriste društvenim mrežama kako bi proširili svoje pogrešno tumačenje holokausta na načine koji privlače novu publiku, te tako reproduciraju iskrivljavanje istine o ovoj iznimno važnoj temi.

Prepoznavanje iskrivljavanja istine na internetu i reagiranje na to iskrivljavanje

- neke platforme pogodne su za širenje neistina,
- ključne riječi privlače klikove: Auschwitz, holokaust itd.,
- moderatori moraju prepoznati razliku između namjernog iskrivljavanja istine i iskrivljavanja istine koje proizlazi iz neznanja, kako bi adekvatno reagirali,
- reagiranje na neka iskrivljavanja istine samo ih dalje potiče,
- neke osobe koje iskrivljavaju istinu namjerno zloupotrebjavaju sadržaj, uključujući sadržaj uglednih organizacija, poput muzeja i memorijalnih centara holokausta,
- trenutačni događaji mogu potaknuti nagli porast iskrivljavanja istine na internetu.

Mnogo je potencijalnih odgovora. Prvo i najvažnije, postoji potreba da tvrtke za društvene mreže, tražilice i razmjenu poruka putem društvenih medija prate cijeli niz raznovrsnih oblika pojavnosti govora mržnje i drugih sadržaja koji mogu nanijeti štetu, uključujući poricanje holokausta i opasno iskrivljavanje istine te da djeluju kada je to potrebno. Mjere mogu uključivati promicanje istinitog i pouzdanog sadržaja; dodavanje oznaka o provjerenim činjenicama; smanjivanje ranga, uklanjanje pojačanja, stavljanje upozorenja ili uklanjanje štetnog sadržaja; onemogućavanje prihoda od oglašavanja; i/ili deaktiviranje računa aktera koji proizvode i šire takav sadržaj, među ostalim koordiniranim neautentičnim ponašanjem. Svi postupci koje tvrtke poduzimaju trebali bi poštovati međunarodne standarde o ljudskim pravima – uključujući prava na slobodu izražavanja i privatnost – te osigurati transparentnost i mogućnost pravnog lijeka.

Vlade bi trebale osigurati da institucije koje se bave holokaustom imaju kapacitete za izradu materijala namijenjenih za poučavanje internetske publike o tome kako prepoznati iskrivljavanje istine. Štoviše, te bi institucije trebale surađivati s donositeljima politika i tvrtkama za društvene medije kako bi poboljšale razumijevanje prijetnje koju iskrivljavanje istine o holokaustu predstavlja te prepoznavanje obrazaca, trendova i oblika koje ono može poprimiti. Tvrtke za društvene medije i institucije usmjerene na temu holokausta moraju postati partneri u naporu da se suprotstave iskrivljavanju istine. To neće dovesti samo do proaktivnih pristupa, nego će i tvrtkama i institucijama također omogućiti da sudjeluju u razvoju rješenja dobre prakse.

Strategije bi trebale uključivati osiguravanje resursa za provjeru činjenica za internetsku publiku; odlučivanje kada na komentare koji iskrivljavaju istinu odgovoriti, a kada ih sakriti, blokirati ili ignorirati, u onim trenucima kad su aktivni na društvenim mrežama institucija ili mrežnim programima; uključivanje digitalnih zajednica u zajedničke odgovore; i poticanje platformi društvenih medija da prepoznaju i rješavaju oblike iskrivljavanja istine. Također je potrebno da takve institucije zadobiju pozornost svoje publike o temama vezanim uz medijsku i informacijsku pismenost te identifikaciju krivih informacija i dezinformacija, uključujući iskrivljavanje istine. Institucije koje se bave holokaustom mogu surađivati i s platformama društvenih medija u prepoznavanju obrazaca i trendova koji ukazuju na interese ili pogrešna shvaćanja kod određene publike; u suradnji razvijati materijale koji pomažu u borbi protiv zlonamjernih oblika iskrivljavanja istine o holokaustu; ili stvoriti standarde za osposobljavanje tijelâ za praćenje društvenih medija, uključujući internetske tvrtke, vlade i organizacije civilnog društva. Suradnja će tvrtkama za društvene medije i institucijama koje se bave holokaustom omogućiti i da prepoznaju djelotvorne strategije te načine na koje je najbolje komunicirati s publikom za koju je vjerojatno da bi mogla pogrešno razumjeti holokaust i/ili sudjelovati u govoru mržnje.

Donositeljima politika preporučuje se:

1. Suradnja između institucija koje se bave holokaustom i tvrtki za društvene medije

Tvrtke za društvene medije posjeduju podatke potrebne za razumijevanje rasprostranjenosti, širenja i utjecaja iskrivljavanja istine o holokaustu na svojim platformama, što je nužno za razumijevanje tog fenomena i načina njegovog suzbijanja. Kako bi se najučinkovitije borile protiv iskrivljavanja istine o holokaustu na internetu, tvrtke za društvene medije trebale bi surađivati s institucijama koje se bave holokaustom te drugim organizacijama koje posjeduju stručnost i sadržaje. Izgradnja suradnje između tih dvaju aktera važan je prvi korak.

2. Računi koje institucije koje se bave holokaustom imaju na društvenim mrežama

Memorijalni centri, muzeji i druge institucije koje djeluju u području educiranja o holokaustu te njegove komemoracije trebaju dobiti održivu i snažnu potporu za razvoj proaktivnih alata i dostupnih obrazovnih resursa koji će se u svijetu društvenih medija koji se brzo mijenja moći oduprijeti zlouporabi od strane onih koji iskrivljavaju istinu.

3. Suradnja s nadzornim organizacijama

Organizacije koje prate pojavljuju li se na internetu iskrivljavanje istine, dezinformacije i govor mržnje, kao i institucije koje se suočavaju s izazovima koji dolaze od onih koji iskrivljuju holokaust, treba potaknuti da razmjenjuju podatke i dobre prakse kako bi se poboljšalo razumijevanje dubine i izvora ovog problema.

V.

DODATNI IZVORI INFORMACIJA

Zemlje članice IHRA-e izradile su vrijedne materijale o temama povezanim s osposobljavanjem i učenjem o iskrivljavanju istine o holokaustu koji se mogu koristiti za podizanje svijesti i za programe osposobljavanja za izgradnju kapaciteta. Uz to, jedan broj stalnih međunarodnih partnera IHRA-e nudi određene smjernice koje mogu nadopuniti programe osposobljavanja o temi iskrivljavanja istine.

Napominjemo da ovaj popis nije konačan. Za potpuniji popis dostupnih resursa molimo pogledajte stranice IHRA-e za pojedine zemlje, kao što je <https://holocaustremembrance.com/about-us/countries-membership>, kao i IHRA-in Pregled organizacija povezanih s holokaustom, na <https://www.holocaustremembrance.com/resources/overview-holocaust-related-organisations>

IHRA-ine Preporuke za podučavanje i učenje o holokaustu

<http://holocaustremembrance.com/resources/educational-materials>

OSCE-ODIHR/UNESCO Suočavanje s antisemitizmom kroz obrazovanje: Smjernice za donositelje politika

https://www.osce.org/files/f/documents/8/0/383089_0.pdf

OSCE-ODIHR Suočavanje s antisemitizma kroz obrazovanje: nastavna sredstva

<https://www.osce.org/odihr/441146?page=1>

UNESCO-va edukacija o holokaustu i prevenciji genocida. Smjernice za donositelje politika

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248071>

Preporuka UNESCO-a o zaštiti i promicanju muzeja i zbirki

<http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/museums/recommendation-on-the-protection-and-promotion-of-museums-and-collections/>

Preporuka UNESCO-a o očuvanju dokumentarne baštine i pristupu dokumentarnoj baštini, uključujući i u digitalnom obliku

<https://en.unesco.org/memoryoftheworld/recommendation2015>

UNESCO Suprotstavljanje govoru mržnje na internetu

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000233231>

Izvori za provjeru činjenica

Memorijalni muzej holokausta u Sjedinjenim Američkim Državama, Washington, DC

<https://www.ushmm.org/learn>

Yad Vashem, Svjetski centar za sjećanje na holokaust, Jeruzalem, Izrael

<https://www.yadvashem.org/holocaust/about.html>

Memorijalni centar i muzej u bivšem njemačkom nacističkom koncentracijskom i istrebljivačkom logoru Auschwitz

<http://auschwitz.org/en/history/>

POVELJE IHRA-e I RADNE DEFINICIJE

Stockholmska deklaracija

<https://www.holocaustremembrance.com/about-us/stockholm-declaration>

Ministarska deklaracija IHRA-e iz 2020.

<https://www.holocaustremembrance.com/news-archive/ihra-2020-ministerial-declaration>

Radna definicija poricanja holokausta i iskrivljavanja istine o holokaustu

<https://holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-holocaust-denial-and-distortion>

Radna definicija antisemitizma

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-antisemitism>

Radna definicija antiromskog rasizma i diskriminacije

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definitions-antugypsism-anti-roma-discrimination>

Međunarodna povelja memorijalnih muzeja

<https://holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/international-memorial-museums-charter>

U suradnji s UNESCO-om

Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu

...

Commented [MK2]: Zadnja stranica sadržava logotipe i nije prevedena ni u knjižici Preporuke za podučavanje i učenje o holokaustu.